КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра країнознавства та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
__Володимир ПАСЬКО
«__» _____2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСЬКИЙ ТУРИЗМ

для студентів

галузь знань	**С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**
спеціальність	**С6 Географія та регіональні студії**
освітній рівень	**Бакалавр**
освітня програма	**Урбаністика та міське планування**
вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2025/2026**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**залік**

Викладач: **Степанець Інна Олександрівна**, *доцентка кафедри країнознавства та туризму, кандидатка географічних наук*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

КИЇВ – 2025

Розробник: **Степанець Інна Олександрівна**, доцентка кафедри країнознавства та туризму, кандидатка географічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
_____професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 5 від 2 листопада 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 10 від 11 грудня 2025 р.
Голова науково-методичної комісії _____ доцент Наталія КОРОГОДА

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надати студентам фундаментальні знання з теорії та практики міського туризму, а також ознайомити їх з методологічними засадами дослідження міст як туристичних центрів - складової комплексного аналізу туристичних дестинацій. Це сприятиме формуванню здатності вирішувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми розвитку міського туризму, зокрема в умовах складності та невизначеності. Опанування курсу забезпечить майбутнім фахівцям компетенції, необхідні для професійної діяльності у сфері географії та урбаністики, із застосуванням сучасних наукових підходів до аналізу соціально-економічних процесів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1) успішне опанування курсів «Суспільна географія», «Вступ до урбаністичних студій»;

2) володіння навичками роботи з картографічними джерелами, комп'ютерними програмами MS Word, MS Excel, Power Point, Canva, тощо.

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна спрямована на вивчення теоретичних засад і практичних аспектів міського туризму, зокрема аналізу міст як центрів культурно-пізнавального, ділового, подієвого та паломницького туризму, а також курортних міст. Окрему увагу приділено специфіці організації туристсько-рекреаційної діяльності в міському середовищі, включаючи розробку та оптимізацію міських екскурсійних маршрутів.

4. Завдання дисципліни «Міський туризм» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», зокрема:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (ЗК08);
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК09);
- здатність здійснювати оцінку факторів, аналіз ризиків та загроз економічного, соціального, політичного та екологічного характеру (СК05).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація[1]; 4. автономність та відповідальність[2])	**Форми (та/або методи і**	**Методи оцінювання та**	**Відсоток у підсумковій**

1

2

Код	Результат навчання	технології) викладання і навчання	пороговий критерій оцінювання	оцінці з дисципліни
1.1	Базовий понятійно-термінологічний апарат туризмології, зокрема щодо сфери міського туризму і відповідно до спеціалізації	*Лекції/ семінарські заняття/ самостійна робота*	*Виступи на семінарських заняттях, контрольні роботи, презентація і захист результатів виконаних завдань, залік*	*до 45%*
1.2	Фактори формування міст-туристських центрів та окремих напрямів міського туризму			
1.3	Основні положення організації та специфіка туристсько-рекреаційної діяльності в міському просторі			
1.4	Теоретико-методичні основи організації міських турів та екскурсійних маршрутів			
1.5.	Передумови формування та географія основних напрямків міського туризму			
1.6.	Умови формування та характерні риси міст світового рівня як центрів міжнародного туризму			
2.1	Здійснювати пошук, обробку та аналіз географічної та туризмо-знавчої інформації з різних джерел, зокрема щодо сучасного стану міст-туристичних центрів, перспектив розвитку ринку міського туризму тощо	*семінарські заняття /самостійна робота*	*Виступи на семінарських заняттях, контрольні роботи, презентація і захист результатів виконаних завдань, залік*	*до 35%*
2.2	Використовувати теоретичні фахові знання щодо аналізу туристсько-рекреаційної діяльності в містах у практичних ситуаціях та відповідно до спеціалізації			
2.3	Застосовувати комплекс знань для аналізу та оцінки туристського потенціалу міст та визначати перспективні напрями міського туризму з врахуванням зовнішніх впливів і ризиків			
2.4	Застосовувати знання і розуміння туристського потенціалу міст та основ туристсько-екскурсійної діяльності для розробки турів вихідного дня, формування міських оглядових і тематичних екскурсій.			
2.5	Визначати місце міст в системі туристичних дестинацій та їх роль в розвиткові міжнародного туризму			
3	вироблення у студентів практичних навиків здійснення досліджень щодо актуальних питань розвитку міського туризму із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів з врахуванням причинно-наслідкового аналізу	*Лекції/ семінарські заняття /самостійна робота*	*Виступи на семінарських заняттях, презентація і захист результатів виконаних завдань*	*10%*
4	Продемонструвати здатність самостійно виконувати завдання та відповідати за результати своєї діяльності, представляти	*семінарські*	*Виступи на семінарах,*	*10%*

	оригінальні роботи як результати самостійно реалізованих досліджень; розуміння особистої відповідальності за професійні рішення на основі аналізу та оцінки проблемних питань розвитку міського туризму	*заняття /самостійна робота*	*презентація і захист результатів виконаних завдань, залік*	

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**1.5**	**1.6**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**	**3**	**4**
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, регіональних студій, соціології, економіки, світоглядних наук. (ПРН1)	+							+					+
Знати закономірності виникнення, формування, функціонування та розвитку міст та регіонів, вміти виявляти тенденції, аналізувати фактори, ризики та загрози соціально-економічних та просторових трансформацій у міському та регіональному розвитку (ПРН4).		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки, прав у сфері інтелектуальної власності (ПРН10).										+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчальної дисципліни визначається за результатами виступів на семінарах, написання письмових тематичних контрольних робіт, заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.6 (знання)** – до 45 %;
- результати навчання – **2.1 – 2.5 (вміння)** – до 35 %;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10 %;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 10 %

7.1. Організація оцінювання знань

Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарських занять. Навчальна дисципліна «Міський туризм» передбачає підсумковий семестровий контроль у формі заліку.

Семестрове оцінювання. Робота на семінарських заняттях оцінюється по завершенню заняття. Презентація і захист результатів виконаних завдань здійснюються по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Самостійні письмові роботи здаються у зазначений викладачем термін.

Протягом усього періоду вивчення дисципліни здійснюється поточний контроль виконання студентами індивідуальних завдань та самостійної роботи. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня засвоєння знань та підготовленості студентів до виконання конкретних практичних завдань з дисципліни. Всі завдання, передбачені програмою дисципліни, – обов'язкові до виконання.

Кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані за результатами роботи на семінарських заняттях, результатами презентацій і захисту результатів виконаних завдань, виконання самостійних робіт (ессе, реферат, індивідуальний проект тощо).

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є виконання додаткових індивідуальних завдань.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в форматі захисту залікового проєкту. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 *(60% максимальної кількості балів, відведених на залік)*.

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано /Passed	**60-100**
Не зараховано / Fail	**0-59**

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота
1	***Тема 1.*** Базові поняття туристичної діяльності. Туристичні дестинації. Міський туризм і місто-туристичний центр	2	2	6
2	***Тема 2.*** Форми і види туризму і їх специфіка в міському просторі	2		6
3	***Тема 3.*** Основні компоненти туристичного середовища міста	2		6
4	***Тема 4.*** Туристичні ресурси міста. Роль об'єктів Світової спадщини	4	2	6
5	***Тема 5.*** Міста – центри ділового та подієвого	2		6

	туризму			
6	***Тема 6.*** Нічне життя та альтернативні форми міського туризму	2	2	6
	Тема 7. Особливості екскурсійної діяльності у міському середовищі	4	2	
	Тема 8. Управління та маркетинг міського туризму	***4***	2	
	Тема 9. Адаптаційні виклики та деструктивні наслідки туристичної діяльності у міському середовищі.	2	2	
7	***Тема 10.*** Військовий туризм та урбаністичні простори, пов'язані з війною. Роль туризму у повоєнній відбудові.	2	2	6
8	***Тема 11.*** Міста – курорти і центри лікувального туризму	2		6
	ВСЬОГО	**28**	**14**	**48**

Загальний обсяг *90* *год,* в тому числі:
Лекцій – ***28*** *год.*
Семінарські заняття – ***14*** *год.*
Самостійна робота – ***48*** *год.*

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Бабарицька В.К., Короткова А.Я., Малиновська О.Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник. Київ, 2007. 462 с.
2. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг. Харків, 2013. 202 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/velychko.htm
3. Глибовець В. Рекреаційно-туристичні ресурси столиць Європи: монографія. Київ, 2014. 172 с.
4. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: Навчальний посібник. Київ, 2011. 334 с.
5. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник. Київ, 2011. 271 с. https://westudents.com.ua/knigi/595-geografya-turizmu-kuzik-sp.html
6. Любіцева О. О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навчальний посібник. Київ, 2007. 369 с.
7. Мальська М. П., Гаталяк О. М. Туризм у містах : підручник. Київ, 2018. 224 с.
8. Поколодна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків, 2017. 180 с. https://core.ac.uk/reader/141489400
9. Смаль І. Географія туризму: навчальний посібник. Ніжин, 2011. 576 с. URL: Географія туризму (researchgate.net)

Додаткові:

1. Аріон О.В. Географія подорожей та туризму: навчально-методичний комплекс до дисципліни. Київ, 2022. 40 с. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/05/geografiya_podorozhej_ta_turyzmu_nmk_arion.pdf
2. Глибовець В. Історико-культурний потенціал столиць Європи. *Географія і сучасність.* 2011. № 25. С. 170-176.
3. Глибовець В. Методи суспільно-географічного дослідження столичного міста для потреб туризму. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія Географія*. 2010. № 21. С. 68–74.
4. Глибовець В. Розвиток туристичної сфери у прикордонних містах на прикладі Страсбурга. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Географія*. 2013. №1 (61). С. 56-59.
5. Закон України «Про туризм». Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1995, № 31, ст.24. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/print
6. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text
7. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text
8. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Чернівці: ЧНУ. 2016.144 с. https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf
9. Нездоймінов С.Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник. Одеса, 2011. 216 с. http://surl.li/fmrwk
10. Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України. Український центр культурних досліджень. URL: http://uccs.org.ua/natsionalnyj-reiestr-obiektiv/
11. Нематеріальна культурна спадщина. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245154164
12. Нерухома культурна спадщина. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=244993460
13. Поколодна М. М., Гордієнко Т. В., Полчанінова І. Л. Туристські ресурси України: підручник. Харків, 2019. 222 с. URL: https://cutt.ly/Q4tRokJ
14. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Київ, 2012. 208 с. URL: https://igu.org.ua/sites/default/files/pdf-text/PolyvachK_Heritage.pdf
15. Степанець І., Гринюк Д., Савицька Н. Соціальні мережі як інструмент ефективної комунікації між стейкхолдерами туристичної індустрії в кризовий період. *Економіка та суспільство*, 2022 (44), С.114-126. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-36
16. Смирнов І.Г, Любіцева О.О., Гринюк Д.Ю., Степанець І.О. Теорія і практика волонтерського туризму в умовах воєнного стану в Україні через російську агресію та відродження туризму після перемоги (на прикладі м. Кам'янця-Подільського). *Географія та туризм*. Вип 69. 11- 25 https://doi.org/10.17721/2308-135X.2022.68.11-25 http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk69/v692.pdf

17. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=DLIB&P21DBN=ELIB
18. Glossary of tourism terms. URL: https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms
19. The UNWTO Tourism Data Dashboard. URL: https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard
20. World Heritage Cities Programme URL: https://whc.unesco.org/en/cities/
21. World Heritage List. URL: https://whc.unesco.org/en/list/